

عنوان مقاله:

واقع گرایی اخلاقی از منظر علامه طباطبایی

محل انتشار:

اولین کنگره بین المللی علامه سید محمد حسین طباطبایی (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 11

نویسنده:

محمد سربخشی - استادیار و عضو هیئت علمی موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

خلاصه مقاله:

علامه طباطبایی از بنیان گذاران فلسفه های مضاف در حوزه اندیشه اسلامی است. فلسفه اخلاق یکی از فلسفه های مضاف است که ایشان در کتاب اصول فلسفه و روش رئالیسم، تفسیر المیزان و رسائل خود مسائل مربوط به آن را تحت عنوان اعتباریات بحث کرده است. ظاهر دیدگاه های علامه در باب احکام اخلاقی غیر واقع گرایانه است. اما دقت در زوایای اندیشه ایشان روشن می سازد که وی واقع گرا بوده و علی رغم اعتباری دانستن الزامات و حسن و قبح اخلاقی، آنها را مبتنی بر واقعیت تلقی کرده است. به همین دلیل، ایشان را باید جزء واقع گرایان تلقی کنیم. از نظر علامه، حسن و قبح براساس الزام اخلاقی اعتبار می شود و الزام اخلاقی براساس درک لزوم واقعی میان فعل و غایت اعتبار می گردد. غایت اخلاق سعادت است و قصد به دست آوردن سعادت تابع سلیقه و قرارداد و امر و نهی نیست. لذا مطلوبیت آن واقعی است و چون به دست آوردن غایت بدون انجام فعل ممکن نیست، انسان ناگزیر می شود میان خود و افعالی که برای غایت لازمند، ضرورتی را اعتبار کند که آن را الزام اخلاقی می نامیم. به این ترتیب، اعتباریت الزامات اخلاقی مبتنی بر مطلوبیت واقعی غایت اخلاق و لزوم واقعی میان فعل و آن غایت است. واقعی بودن مبنای اعتبار حسن و قبح نیز به همین شکل تبیین می شود.

کلمات کلیدی:

اخلاق، واقع گرایی، علامه طباطبایی، الزام اخلاقی، حسن و قبح، اعتبار

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2052632>

